

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ „ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”**

Кафедра філософії та соціології

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «**Логіка та методологія наукового пізнання**»
(назва дисципліни)
для другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 051 «Економіка»

ОПП «Економіка»

1. Назва освітнього компонента.

Логіка та методологія наукового пізнання.

2. Код дисципліни.

[Економіка_маг_дфн_21].[1.1.1]

3. Тип дисципліни.

Обов'язкова.

4. Рік (роки) навчання.

1-й.

5. Семестр / семестри.

1.

6. Кількість кредитів ECTS.

3 кредити ЄКТС (90 год.).

7. Відомості про викладача (викладачів).

Кононов Ілля Федорович – доктор соціологічних наук, професор, email:kononov_if@ukr.net. Є автором близько 200 наукових публікацій. Викладаю курси «Логіка та методологія наукового пізнання», «Теоретична соціологія», «Сучасна наукова революція» тощо. Беру участь в організації науково-дослідної роботи студентів, є керівником студентських наукових робіт і магістерських робіт з соціології. Сфера наукових інтересів – філософія науки, методологія науки, регіональна соціологія.

8. Мета вивчення дисципліни (в термінах результату навчання й компетенції).

Мета – надання здобувачам магістратури цілісної і логічно-послідовної системи знань щодо гносеологічної проблематики, специфіки та логіки наукового пізнання, особливостей його розвитку, методології, методів та принципів організації наукових досліджень, магістерської роботи як виду навчально-дослідницької роботи, що є особливо важливим для майбутніх фахівців, від яких залежить прогрес науки.

Формування у магістрантів вміння правильно і науково обґрунтовано застосовувати отримані теоретичні знання, власну наукову ерудицію для аналізу, узагальнення і оцінки процесів, тенденцій розвитку, змін у суспільстві.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувача вищої освіти мають сформуватися наступні компетентності:

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН5. Проводити міждисциплінарні та комплексні фахові дослідження й дотримуватися принципів академічної доброчесності.

9. Передбачається використання наступних методів навчання:

- Словесні, наочні методи навчання

- Командні (групові) методи навчання
- Дослідницькі, проблемно-пошукові методи навчання.
- Активні методи навчання.
- Самостійна робота (робота з навчально-методичною літературою, цифрові методи навчання).

10. Зміст дисципліни.

	Змістовні модулі та їхня структура	Денна, год.			
		Загальна кількість годин	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Перший модуль					
1.1.	Гносеологія як філософська теорія пізнання	8	1	1	6
1.2.	Філософський аналіз проблеми пізнання	9	1	2	6
1.3.	Наука в системі культури	11	1	2	8
1.4.	Структура, рівні та форми наукового пізнання	8	1	1	6
1.5.	Глобальні наукові революції: від класичної до постнекласичної науки	10	2	2	6
Другий модуль					
2.1.	Методологія наукового пізнання	10	1	1	8
2.2.	Методи наукового пізнання	10	1	1	8
2.3.	Поняття наукового дослідження та вимоги до нього	7	1		6
2.4.	Логіка наукового дослідження	7	1		6
2.5.	Магістерська робота як вид навчально-дослідницької роботи	10	2	2	6
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН		90	12	12	66

11. Список рекомендованої навчальної літератури.

Основна навчальна література

1. Афанасьєва О.Н. Лекції з основ наукових досліджень [Електронний документ] / О.Н. Афанасьєва. Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/136703/>.
2. Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Філософія та методологія науки: підручник. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 223 с.
3. Конспект лекцій з навчальної дисципліни за вибором ВНЗ, Методи наукових досліджень / Укл. Кавера О.Л. Донецьк: ДонНТУ. 2013. 25 с.
4. Методологія та організація наукових досліджень: Конспект лекцій [Електронний документ] / Укладач В.М. Кислий. Суми: Вид-во СумДУ, 2009. 113 с. Режим доступу: essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/2601/1/Kislj.doc.
5. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А.Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

6. Рассоха І. М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для студентів денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальностей “Облік і аудит”, “Менеджмент організацій”, “Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)”. Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2011. 76 с.

7. Сергієнко В.В. Філософські проблеми наукового пізнання: навчальний посібник. Кременчук: Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, 2011. 103 с.

8. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2007. 317 с.

9. Тарелкін Ю.П., Цикін В.О., Тарелкін Ю.П. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Суми: Видавництво СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2010. 196 с.

10. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 6-те вид., переробл. і доповн. Київ: Знання, 2008. 310 с.

11. Штанько В.И. Философия и методология науки. Учебное пособие для аспирантов и магистрантов естественнонаучных и технических вузов. Харьков: ХНУРЭ, 2002. 292 с.

Додаткова навчальна література

1. Петрушенко В.Л. Філософія: навч. посібник (в 2-х част.). Львів: Новий Світ – 2000, 2011. (1 част.: *світова філософія, фундаментальні проблеми філософії*; 2 част.: *релігієзнавство, етика та естетика, логіка*) ; [для студентів ВНЗ України III – IV рівнів акредитації]. 647 с.

2. Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія: Підручник. Київ: Академвидав, 2007. 592 с.

12. Технічні вимоги до комп'ютерного та іншого технічного обладнання, яке забезпечує навчальний процес:

Мультимедійний проектор.

Локальна мережа.

Доступ до електронної бібліотеки.

Доступ до Інтернет.

Комп'ютери без особливих вимог.

13. Технології викладання та атестації.

Діяльність студента:

- опанування теоретичного матеріалу;
- виступ з повідомленням на практичному занятті;
- виголошення доповіді на практичному занятті;
- участь у дискусії на практичному занятті;
- написання рефератів;
- самостійне конспектування першоджерел та їх аналіз.

14. Форми оцінювання результатів навчання:

- Самооцінювання.
- Контрольна модульна робота (письмова робота або комп'ютерний тест)
- Захист реферату.

15. Форма семестрового контролю: іспит.

16. Критерії оцінювання (у %).

Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:

- письмова модульна контрольна робота – 40%;
- результати роботи на практичних заняттях – 40%;
- самостійна робота – 20%.

У разі, якщо здобувач вищої освіти вважає оцінку за екзамен або залік необ'єктивною, він може подати звернення про оскарження результатів оцінювання відповідно до затвердженої процедури: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_10_protos_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf.

Перекладання освітнього компонента відбувається за процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_2_protos_zabezp_yakist_osvita.pdf.

Проведення факультативних занять для повторного оцінювання освітнього компонента відбувається за процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_3_protos_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf.

17. **Мови викладання.** Українська.

18. **Навчальний контент для проведення практичних робіт**

Теми семінарських / практичних занять

№п/п	Назва теми	денна, год
1.	Гносеологія як філософська теорія пізнання. Філософський аналіз проблеми пізнання	4
2.	Наука в системі культури. Структура, рівні та форми наукового пізнання	2
3.	Методологія наукового пізнання. Методи наукового пізнання	2
4.	Глобальні наукові революції: від класичної до постнекласичної науки	2
5.	Магістерська робота як вид навчально-дослідницької роботи	2
Разом		12

19. **Навчальний контент для організації самостійної роботи**

Питання для самостійного вивчення та конспектування

1. Розкрийте суть гносеологічних ідей І. Канта та Г.-В.-Ф. Гегеля.
2. У чому полягає внесок К. Маркса та Ф. Енгельса у розвиток гносеології?
3. Які сучасні гносеологічні концепції вам відомі?
4. Як проблема істини розглядалася в історії філософії?
5. Які властивості істини виділяються в матеріалістичній традиції?
6. Що таке догматизм та релятивізм?
7. Які критерії істини вам відомі?
8. За якими критеріями класифікують науки?
9. Які дисципліни вивчають науку?
10. В чому полягають особливості наукового пізнання?
11. Які основні елементи теорії виділяють у сучасній методології науки?
12. Якими є основні функції теорії?
13. Яким чином взаємодіють наукова теорія і практика?
14. Які альтернативи діалектичного методу вам відомі?
15. В чому полягають особливості діалектичного та метафізичного методів мислення?
16. У чому особливість методу дедукції?
17. Які переваги експерименту в науковому пізнанні?

18. Які характерні риси гіпотетико-дедуктивного методу?
19. Які види наукових досліджень розрізняють?
20. Схарактеризуйте ознаки наукового дослідження.
21. Якими є важливі аспекти організації та планування наукового дослідження?
22. Яку роль у науковому дослідженні відіграють джерела і посібники?
23. Охарактеризуйте четверту глобальну наукову революцію.
24. У чому полягають особливості історичних систем, що розвиваються?
25. Які історичні типи наукової раціональності існують?
26. Охарактеризуйте класичний тип наукової раціональності.
27. Дайте характеристику некласичного типу наукової раціональності.
28. Якими є особливості постнекласичного типу наукової раціональності?
29. Що таке композиція наукової роботи?
30. З яких елементів складається композиційна структура магістерського дослідження?
31. Яка інформація міститься у вступі магістерської роботи?
32. Яким є порядок захисту магістерської роботи?

20. Проведення поточного і підсумкового контролю

Питання до поточного контролю

1. Що вивчає гносеологія?
2. У чому полягає цінність істинних знань?
3. Що таке пізнання і знання?
4. У чому полягає емпірична концепція в гносеології? Хто з мислителів її дотримувався?
5. Хто з мислителів є раціоналістами у гносеології? У чому суть їхніх поглядів?
6. У чому різниця між агностицизмом та гносеологічним оптимізмом? Які мислителі дотримувались вказаних позицій?
7. Які сучасні гносеологічні концепції вам відомі?
8. Що являють собою суб'єкт і об'єкт пізнання?
9. Які види пізнання вам відомі?
10. Схарактеризуйте відомі вам рівні та форми пізнання.
11. Що таке істина?
12. Які концепції істини існують?
13. Як проблема істини розглядалась в історії філософії?
14. Які властивості істини виділяються в матеріалістичній традиції?
15. Що таке догматизм та релятивізм?
16. Які критерії істини вам відомі?
17. Що таке наука?
18. В чому полягає специфіка наукового пізнання?
19. В чому полягає соціальна роль науки?
20. Розкрийте сутність понять «сцієнтизм» та «антисцієнтизм».
21. За якими критеріями класифікують науки?
22. Які дисципліни вивчають науку?
23. Які підходи до визначення структури наукового знання вам відомі?
24. Чим відрізняються емпіричний і теоретичний рівні наукового пізнання?
25. Які види проблем існують?
26. Яку роль у науковому пізнанні відіграє гіпотеза?
27. Яким чином взаємодіють наукова теорія і практика?
28. Які періоди правомірно розглядати як глобальні наукові революції?
29. Які історичні типи наукової раціональності існують?
30. Які особливості постнекласичного типу наукової раціональності?
31. Що таке методологія?
32. Що таке метод і яка його функція в науковому пізнанні?

33. Яким чином класифікують методи наукового пізнання?
34. Що таке наукове дослідження?
35. Схарактеризуйте об'єкт, предмет, мету та завдання наукового дослідження.
36. Чим відрізняються фундаментальні наукові дослідження від прикладних?
37. Що належить до основних результатів наукових досліджень?
38. Схарактеризуйте ознаки наукового дослідження.
39. Які види наукових досліджень розрізняють?
40. Чим має керуватись магістрант, обираючи тему магістерської роботи?
41. Яку роль у процесі дослідження відіграє робочий план?
42. У якій послідовності має відбуватись робота над рукописом магістерської роботи?
43. З яких елементів складається композиційна структура магістерського дослідження?
44. Яка інформація міститься у вступі магістерської роботи?
45. Яким є порядок захисту магістерської роботи?

21. Теми до підсумкового контролю

1. Гносеологія як розділ філософії.
2. Проблема пізнання у філософській традиції.
3. Поняття пізнання та його види.
4. Рівні та форми пізнання.
5. Проблема істини.
6. Наукове пізнання та його специфіка.
7. Поняття науки та класифікація наукового знання.
8. Особливості наукового пізнання (критерії науковості).
9. Структура та рівні наукового пізнання.
10. Проблема, гіпотеза, теорія як форми наукового пізнання.
11. Взаємодія наукової теорії і практики.
12. Глобальні наукові революції.
13. Історичні типи наукової раціональності.
14. Поняття методології.
15. Філософія та її роль у науковому пізнанні.
16. Поняття методу.
17. Класифікація методів.
18. Діалектичний та метафізичний методи пізнання.
19. Наукові методи емпіричного дослідження.
20. Методи теоретичного дослідження.
21. Загальнологічні методи.
22. Поняття наукового дослідження: основні ознаки та характеристики.
23. Основні види наукових досліджень.
24. Загальна схема наукового дослідження.
25. Організація і планування наукового дослідження.
26. Магістерська робота як вид навчально-дослідницької роботи.

22. Форум / теми для обговорень і тривалість:

На форумі передбачається обговорення наступним тем:

1. Особливості опанування курсу «Логіка та методологія наукового пізнання» на Освітньому порталі (протягом першого місяця навчання).
2. Проблемні питання в рамках курсу «Логіка та методологія наукового пізнання» (протягом усього періоду опанування курсу).

Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності:

Магістранти мають бути ознайомлені із принципами академічної доброчесності, затвердженими в університеті (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/poloj_akadem_dobro_nov2020_2.pdf) та дотримуватися їх.

Feedback курсу. Виконання практичних завдань (оцінювання їх викладачем з детальним коментарем), проходження 2 підсумкових тестувань.

Більш детальна інформація за посиланням: <http://do.luguniv.edu.ua>